

BESLUIT REGELING VOOR UITGEBREIDE PRODUCENTENVERANTWOORDELIJKHEID

De lineaire economie ontwikkelt zich langzaam maar zeker in een circulaire economie, met verstreckende gevolgen voor onder meer de mobiliteitsindustrie. RAI Vereniging ondersteunt de doelstelling van het Besluit dat ter consultatie voorligt: meer 'goede' (duurzame, herbruikbare, recyclebare) producten op de markt. RAI Vereniging heeft echter wel de nodige kanttekeningen bij de wijze waarop de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid in dit voorstel wordt vormgegeven en zij bepleit daarom een aantal aanpassingen, die in dit position paper nader worden toegelicht.

Dit position paper is opgesteld voor de consultatie over het Besluit regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, 15 september 2019

De keuze voor lagere wetgeving

Dat wordt gekozen voor een AMvB ziet RAI Vereniging als onwenselijk; het belang voor het bedrijfsleven en -meer indirect- de consument is dermate groot dat een regulier wetgevingsproces, met inhoudelijke bemoeienis van de Tweede Kamer én Eerste Kamer, in intensieve dialoog met belanghebbenden, noodzakelijk is. Voor het behalen van de gestelde doelstellingen is het bijvoorbeeld van groot belang dat de administratieve lasten en uitvoeringskosten voor betrokkenen redelijk zijn en behapbaar blijven. Belanghebbenden partijen, die daadwerkelijk de maatregelen moeten uitvoeren, weten als geen ander op welke wijze dit het meest succesvol uitpakt. Auto Recycling Nederland en Scooter Recycling Nederland zijn goede voorbeelden van bestaande collectieve systemen die invulling geven aan de producentenverantwoordelijkheid onder de genoemde randvoorwaarden. Scooter Recycling Nederland (SRN) is een vrijwillig initiatief dat door samenwerking tussen de belanghebbenden in de praktijk uitermate goed werkt.

Mocht de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid desondanks in een AMvB (of Ministeriele Regeling) worden gegoten, dan is het zaak dat de definitieve AMvB in ieder geval een passage bevat die bepaalt dat wijziging van de producentenverantwoordelijkheid altijd zorgvuldig en met ruim voldoende overgangstijd voor het bedrijfsleven en de consument moet plaatsvinden.

Financiële garanties

Onduidelijk is wat er gebeurt als een producent in de financiële problemen belandt en zelfs failliet gaat. Wordt de organisatie die zorgdraagt voor recycling van producten van de gehele branche dan rechtstreeks aansprakelijk voor de schulden van die partij? RAI Vereniging bepleit het creëren van een zekerheid buiten de eigen rechtspersoon, bijvoorbeeld in de vorm van een fonds, derdenrekening of verzekering. Dat voorkomt dat andere producenten teveel worden meegesleept in de financiële misère van hun concurrent, wat essentieel is voor het draagvlak en daarmee het succes van collectieve recyclingorganisaties.

Tariefdifferentiatie

De AMvB stelt tariefdifferentiatie voor onder andere autowrakken en autobanden verplicht, maar onduidelijk is wat de precieze reden is voor deze verplichte differentiatie. Die duidelijkheid zou de MvT alsnog moeten bieden. Bovendien is nog onvoldoende helder op welke basis deze differentiatie zou moeten plaatsvinden. Moet dat bijvoorbeeld op basis van het gewicht van het voertuig? Op basis van het bouwjaar? Of is het percentage herbruikbare materialen? Ook op dit punt is meer duidelijkheid vereist alvorens RAI Vereniging hierover een standpunt kan innemen.

Complexiteit

Het is vaak technisch onmogelijk of anders extreem kostbaar om de diverse materialen te scheiden in die in één component zijn verwerkt. In een auto en truck zitten bijvoorbeeld vele tientallen componenten en evenveel kilogrammen materialen die zijn samengesteld. Denk aan aluminium en staal in thermoplasten en thermoset die de producteigenschappen te verbeteren voor meer stevigheid en minder gewicht, natuurvezelmaterialen die verwerkt worden in spuitgietdelen om gewicht te besparen, textiel dat wordt verwerkt in polyurethaan voor hechting en comfort en koolvezelmateriaal gecombineerd met polymeren voor gewicht en veiligheid. Specialistische EU-organisaties op het gebied van re-manufacturing en recycling benoemen dit als één van de grootste technische uitdagingen.

Normadressaat

Het begrip 'producent' kent als definitie: degene die beroepsmatig, ongeacht de gebruikte verkooptechniek, stoffen, mengsels of producten in Nederland in de handel brengt'. Allereerst is het van belang om de term 'beroepsmatig' te definiëren. Volgens RAI Vereniging zou een redelijke en uitvoerbare oplossing zijn om een hoeveelheid en/of capaciteit te bepalen vanaf wanneer sprake is van een beroepsmatige milieubelastende activiteit. Daarnaast is nog onvoldoende duidelijk of de eisen ook gaan gelden voor een partij die (tweedehands) voertuigen zoals auto's en elektrische fietsen importeert. De regels voor producentenverantwoordelijkheid zouden volgens RAI Vereniging expliciet van toepassing verklaard moeten worden als een voertuig voor de eerste keer op de Nederlandse markt komt en dus ook van toepassing moeten zijn op parallelimport van voertuigen (en andere producten). Daarnaast geeft het Normadressaat geen handhavende bevoegdheden bij b.v. autodemontagebedrijven die hun afvalstoffen niet melden of het voertuig niet goed droogleggen (de vloeistoffen aftappen). De Normadressaat kan dan ook niet worden aangesproken op het niet voldoen aan de norm.

Verpakkingen

De tekst over verpakkingen heeft een enorm ruim toepassingsbereik en deze leidt tot uitbreiding van de verplichting en verandering van de verantwoordelijkheden van de leden van RAI Vereniging. Waar nu de uitpakker van de verpakking verantwoordelijk is voor het afval, wordt op termijn mogelijk de producent/importeur van de verpakking verantwoordelijk. Uit het Ontwerpbesluit is niet op te maken hoe dit er uit moet zien en welke kosten dan gedragen moeten worden.

In het meest ongunstige geval gaat het ook om het dragen van alle inzamel- en communicatiekosten, waarbij andere strategische ketenpartners, zoals gemeenten en inzamelaars, zo lijkt het, buiten schot worden geplaatst. Het moge duidelijk zijn dat een dergelijke positie voor onze leden, als producent of importeur van verpakte producten, vanuit meerdere opzichten ongewenst is. In de toelichting bij het ontwerpbesluit is gelukkig wel bepaald dat bedrijven die zich 'ontdoen' van verpakkingen de factuur voor dit afval niet kunnen doorschuiven naar hun voorschakel. Daardoor zullen zij streven naar beperking van verpakkingsmateriaal.

Lopende AVV's

Algemeen Verbindend Verklaring (AVV): vanuit de diverse uitvoeringsorganisaties waar onze leden deelnemer van zijn, krijgen wij signalen dat men bezig is met het aanvragen van een Algemeen Verbindend Verklaring. Het overgangsrecht zoals verwoord in artikel 7 van het ontwerpbesluit geeft geen antwoord op de vraag wat de consequenties zijn van deze AMvB voor (bijna) lopende AVV's en die duidelijkheid is wel gewenst.

Batterijen en accu's

Tot slot een punt van orde: op dit moment bestaan er niet twee, maar minimaal vier recyclingorganisaties die zich bezighouden met batterijen en accu's: ARN accu beheerplan, Stichting Stibat Services, Stichting Batterijen en Stichting EPAC. Deze feitelijke onjuistheid verdient correctie in het besluit.

Visie Vereniging Producentenverantwoordelijkheid Nederland (VPN)

Op het moment van schrijven van dit standpunt is de visie van VPN nog niet (definitief) vastgesteld. Mogelijk dat RAI Vereniging de daarin genoemde punten, daar waar nodig en relevant voor de leden, ook kunnen -en in de toekomst zullen- ondersteunen.

Meer informatie

Miranda Maasman (Public Affairs adviseur)

E-mail: m.maasman@raivereniging.nl

Telefoon: 0612975042